

« zurück blättern vor »

KALKUS subst. m. sgl., ab 1472; ‘Kalklauge, ausgelaugte Asche, billiger Seifenersatz, auch übertr.’ – ‘ług wapienny, wyługowany popiół, tania namiastka mydła, też przén.’: 1472 Rost nr 1106, STP *Kalkuss smigma*. ◦ 2.H.15.Jh. R LIII 63, STP *Calculus lixivium*. ◦ 1534 FalZioł II 19a, SPXVI *Wezmi podrozniku / á spal gi na popiół / potym z te^{9o} popiołu uczýñ kalkus czoby nie był barzo silny, potym te^{9o} kalkufu wezmi kwartę á wlož do niego trzy czwieri lotu Dragantu Camphori także wiele [...], A tym sie vmyway po lazni*. ◦ 1583 CzechEp 333, SPXVI *Tedy mi temu dziwno / iż w rzeczy tak iáfney / zálecaíc tę wilczú pokorę Papieską chce X. K. ludzi bącznych omamić: á oftro pátrzące / zámydláíc im kálkufem iákimśi oczy práwie náporząd záślepić żeby widząc nie widzieli*. ◦ (1689) 1693 Haur Sk. 370, L *O kalkusie, abo o ługu*. ◦ 1696 Pot.Pocz. 148, L *Z tez kalkusu nacedzić, przeřtać złego czynić, Jáć się dobrego, tak śnieg będzie z karmezenu*. ◦ 1776 Dudz 40, MAY *Kalkus – ług mocny abo łuzny*. ◦ [LBel.] 1780 Włodek Sł, MAY *Kalkus – ług*. – STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW (stp.). ◦ **Etym:** nhd. *Kalkguß* subst. m., ‘Guß aus Kalkmörtel’, GRI. ◦ **Der:** *kalkusek* subst. m., [hapax] 1568 SienHerb 589b, SPXVI, zuerst geb. L.

« zurück blättern vor »